

Дата: 10.03.2023

Група 13

Урок № 17

Тема: Узагальнення. Тематичний контроль № 2

Мета: узагальнити та систематизувати знання; виявити рівень засвоєння учнями навчального матеріалу.

Оберіть один із запропонованих варіантів та виконайте контрольну роботу

Хід уроку

**Тематична контрольна робота № 2
«Провідні держави світу в міжвоєнний період»**

Варіант – I

I. Завдання цієї форми складаються з чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний. (за кожне виконане завдання – 0,5 балів)

1 Про яку країну йде мова: стандартизація виробництва, сухий закон, ізоляціонізм, «новий курс»?

А) Німеччина Б) США В) Франція Г) Великобританія

2. Хто очолив фашистський рух в Італії?

А) Б. Муссоліні Б) А. Гітлер В) Г. Гімлер Г) В. Капп

3. Як італійці називали свого вождя Б. Муссоліні?

А) фюрер Б) каудильйо В) дуче Г) батько

4. Як називається період 1922-29 рр. в історії США?

А) післявоєнна нестабільність

Б) «проспериті»

В) «велика депресія»

Г) період стабілізації

5. Яку назву отримала республіка в Німеччині, встановлена в 1918 р.?

А) Баварська Б) Веймарська В) Мюнхенська Г) Версальська

6. В якій державі був введений принцип фюрерства?

А) Німеччина Б) Італія В) Іспанія Г) Франція

II рівень: (кожне виконане завдання 1 бал)

7. Перелічіть ознаки тоталітаризму.

8. Дайте визначення поняттям: «Проспериті», «лейбористи».

9. Процедура підписання якого договору описана в документі?

«У центрі Дзеркальної зали споруджено невелике приміщення... Клемансо сідає у центрі довгого столу, обличчям до вікон. Справа від нього — Президент Сполучених Штатів Вільсон, зліва — Ллойд-Джордж... Б'є третя година. До зали входить дуже блідий, у старому чорному сюртуку, новий німецький міністр закордонних справ Норман Мюллер... О третій годині п'ятдесят хвилин підписання договору повноважними представниками закінчується...»

А Версальського

Б Лозаннського

В «Плану Дауеса»

Г «Договору чотирьох»

III рівень (за кожне виконане завдання 1,5 бали)

10. Розкрийте основні заходи «нового курсу» Рузвельта.

11. Яку роль відіграла війна як чинник розпаду багатонаціональних імперій?

IV рівень (3 бали)

12. Сучасний британський історик Норман Дейвіс у праці «Європа, історія» розділ, де розповідається про Першу світову війну, назвав «Затьмарення Європи».

Поясніть, як ви розумієте цю назву.

Варіант – II

I. Завдання цієї форми складаються з чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний. (за кожне виконане завдання – 0,5 балів)

1. Яка подія була приводом до розв'язання Першої світової війни?

А) вбивство австрійського наступника престолу Б) російська мобілізація

В) австрійський ультиматум Сербії; Г) німецький ультиматум Бельгії

2. На якій міжнародній конференції ухвалили рішення про створення Ліги Націй?

А) Паризькій Б) Вашингтонській В) Генуезькій Г) Лозанській

3. Що таке «репарації»?

А) повернення на батьківщину, з поновленням їхніх прав, військовополонених і цивільних осіб, які під час війни опинилися за межами своєї країни

Б) здійснення структурних зрушень у сфері виробництва з метою переведення економіки країни після закінчення війни на виробництво цивільної продукції

В) ліквідація на основі міжнародного договору військових укріплень на певній території, а також заборона мати на ній військові бази й тримати збройні сили

Г) повне або часткове відшкодування (за мирним договором або іншими міжнародними актами) державою-агресором збитків, заподіяних державі, що зазнала нападу

4. В якій з цих країн фашисти першими прийшли до влади?:

А) Німеччина Б) Італія В) Іспанія Г) Франція

5. Яку назву отримала республіка в Німеччині, встановлена в 1918 р.?

А) Баварська Б) Веймарська В) Мюнхенська Г) Версальська

6. В якій державі був введений принцип фюрерства?

А) Німеччина Б) Італія В) Іспанія Г) Франція

II рівень: (кожне виконане завдання 1 бал)

7. Перелічіть причини Першої світової війни.

8. Дайте визначення «План Дауеса», «План Юнга».

9. Які імперії припинили своє існування після Першої світової війни?

III рівень (за кожне виконане завдання 1,5 бали)

10. Охарактеризуйте добу «проспериті» у США.

11. Який проект створення СРСР для вас найвдаліший? Чому?

IV рівень (3 бали)

12. Перелічіть ознаки тоталітаризму та доведіть, що фашистська держава в Італії мала тоталітарний характер.

Урок № 18

Тема: Польща та Чехословаччина в міжвоєнний період

Мета: з'ясувати особливості становлення Польської та Чехословацької держав; політичні, економічні і культурні процеси у міжвоєнний період.

Хід уроку

Відновлення незалежності Польщі

10 листопада у Варшаву повернувся звільнений з в'язниці в Німеччині Ю. Пілсудський. 11 листопада 1918 р. Регентська рада передала йому військову владу, а через три дні і всю повноту громадянської влади в новій державі.

За розпорядженням Пілсудського 18 листопада було сформовано новий уряд на чолі з Є. Морачевським. Незабаром самого Ю. Пілсудського оголосили тимчасовим «начальником держави».

У січні 1919 р. відбулися вибори до Установчого сейму. Вони принесли успіх правим і центристським партіям – Національно-демократичній (членів цієї партії називали «ендеками»), християнським демократам і людовіям (селянська партія

Сторонництва Людова). Уряд очолив відомий громадський діяч, піаніст і композитор **І. Падеревський**.

У лютому 1919 р. сейм ухвалив закон про тимчасову організацію державної влади, який називали «малою конституцією», і розпочав розробку проекту конституції *Другої Речі Посполитої*.

Польсько-українське протистояння

У листопаді 1918 р. на західноукраїнських землях, які раніше входили до складу Австро-Угорської імперії, було створено Західно-Українську Народну Республіку (ЗУНР). Розпочалася польсько-українська війна. Вона тривала з листопада 1918 р. до липня 1919 р. Наприкінці 1918 р. польські війська захопили 10 із 59 повітів, у яких було проголошено владу ЗУНР. У середині грудня для боротьби з поляками було створено *Українську Галицьку армію (УГА)*, яка мала певні успіхи на початковому етапі війни. Однак навесні 1919 р. з Польщі в Галичину прийшло підкріплення — армія генерала *Галлера* чисельністю 60 тис. осіб. Під ударами супротивника Галицька армія змушена була відступити.

«Польське питання» на Паризькій конференції.

«Польське питання» було одним з центральних на Паризькій конференції. Великий порт Гданськ (Данциг), розташований у гирлі польської ріки Вісли, оголошувався «вільним містом». Лише Велика Польща звільнилася від німецького панування в результаті національного повстання в грудні 1918 р. і ввійшла до складу Польської держави.

У результаті плебісциту, проведеного в розпалі польсько-радянської війни в 1920 р., в умовах активізації місцевого німецького населення, підтриманого німецьким урядом, Вармія і Мазура залишилися в складі Німеччини.

Польське населення Сілезії вело завзяту боротьбу за возз'єднання з Польщею й у результаті трьох повстань – у 1919, 1920, 1921 рр. – домоглося того, що західні держави були змушені передати Польщі частину Верхньої Сілезії. Східний кордон проходив по так званій «лінії Керзона».

Польсько-більшовицька війна

Лідер Польщі Ю. Пілсудський вороже ставився і до Російської імперії, і до радянської Росії, і до білогвардійців.

За умовами **Варшавського договору (квітень 1920 р.)** уряд Ю. Пілсудського відмовлявся від претензій розширити кордони Речі Посполитої (тобто до першого поділу Речі Посполитої у 1772 р.) і визнав територію Наддніпрянської України, яка була окупована більшовицькими військами, за УНР. Військова конвенція, укладена **24 квітня 1920 р. між Польщею й УНР**, проголошувала армії обох держав союзниками в боротьбі за визволення Польщі й УНР і була спрямована проти подальшої більшовицької експансії на Захід.

25 квітня 1920 р. об'єднані польсько-українські збройні сили (20 тис. польських і 15 тис. українських військовослужбовців) вибили червоноармійські частини з Житомира, Бердичева, Козятина і 7 травня 1920 р. вступили в Київ. Однак успішний наступ на Київ не спричинив антибільшовицького повстання, на яке розраховував глава Директорії УНР С. Петлюра.

Через місяць боїв більшовицьке командування зосередило проти об'єднаних польсько-українських військ величезні військові сили. Війська Південно-Західного фронту наступали на Львів, а частини Західного фронту вийшли на варшавський напрям. Проте 15 серпня 1920 р. польські війська перейшли в рішучий наступ

під Варшавою і розгромили частини Червоної армії. Радянська сторона була змушена підписати в жовтні 1920 р. перемир'я в Ризі. Польська влада фактично зрадила інтереси УНР, війська якої були роззброєні й інтерновані в польських таборах.

18 березня 1921 р. Польща, РРФСР, БРСР і УРСР підписали Ризький мирний договір. Західна Україна (Східна Галичина) і Західна Білорусія ввійшли до складу Польщі. Польща визнала існування УРСР.

Остаточна територія Польщі сформувалася на 1923 р. До її складу входили західноукраїнські і західнобілоруські землі, а також Віленська область, захоплена у Литви ще в 1920 р.

Становлення Польщі 1921-1926 рр.

У березні 1921 р. у Польщі ухвалили Конституцію Польської Республіки, яка установила **парламентсько-демократичний лад** у країні. Першим президентом країни обрали професора **Г. Натуровича**, який через тиждень загинув від руки фанатика-ендека. Новим президентом обрали ставленика центристських партій **С. Войцеховського**.

Уряду **В. Грабського** в 1923–1924 рр. вдалося здійснити реформи, які сприяли стабілізації й інтеграції економіки розрізнених земель. Східні райони, де проживали українці, білоруси, литовці, за рівнем економічного розвитку значно відставали від західних і центральних районів країни.

За політичне панування в країні **вели боротьбу два основних угруповання – ендеки і прихильники Пілсудського**. Боротьба загострилася в результаті виборів до парламенту у листопаді 1922 р., коли ендеки, християнські демократи і близькі до них партії, що об'єдналися в блок **«Християнський союз національної єдності»**, узяли верх над прихильниками першого маршала Польщі Ю. Пілсудського (цього звання він був удостоєний у 1920 р.). **Християнський союз** підтримувала селянська партія **«Пяст»**. Це політичне угруповання орієнтувалося на **демократичний** розвиток країни, консолідацію польської нації і союз з католицькою церквою, якій належала величезна роль у країні.

Прихильники Пілсудського дедалі більше віддавали перевагу **авторитарним** методам управління, хоча єдність країни, заснована на цінностях католицизму, для них також була першорядним завданням.

В умовах **економічної та політичної кризи 1925-1926 рр.** до влади вирішив повернутися **маршал Юзеф Пілсудський**. Він завжди відкрито претендував на роль національного лідера, який стоїть над усіма партіями і парламентом. У Пілсудського був величезний авторитет – воєначальника і творця незалежної Польської Республіки. Пілсудський і його прихильники – в армії і в керівництві Польської партії соціалістів – критикували уряд і всю політичну систему загалом, нападали на чиновників, які багато років перебували при владі.

Саме тому у 1926 році в Польщі встановився **режим «санації»**, тобто, в **дослівному перекладі, очищення і оздоровлення суспільства**. **12 травня 1926 року** польські війська, що підтримували Юзефа Пілсудського, пішли на Варшаву і після вуличних боїв зайняли її. 14 травня Президент Станіслав Войцеховський і прем'єр Вінцетій Вітос склали свої повноваження.

Абсолютною більшістю голосів депутатів Сейму і Сенату Президентом Польщі був обраний Ю. Пілсудський, що відмовився від цієї посади і 6 серпня очолив створене ним, не підлегле парламенту і уряду, управління Генерального

Інспектора Збройних Сил Польщі, яке займалося справами армії, з підпорядкуванням Генеральному штабу, начальником якого залишився сам Маршал. Президентом Польщі став професор Ігнацій Мосціцький, який не був самостійною політичною фігурою. Як Генеральний Інспектор Збройних Сил Маршал не ніс відповідальності ні перед сеймом, ні перед Президентом, тому ключові важелі влади Пилсудський зосередив у своїх руках і утримував владу аж до своєї смерті в 1935 р., після чого режим санації продовжував зберігатися, а місце Пилсудського зайняв генерал Едвард Ридз-Смігли.

Утворення Чехословаччини

До Першої світової війни сучасні Чехія і Словаччина входили до складу *Австро-Угорщини*, причому *Чехія* була традиційно найрозвиненішою в економічному відношенні частиною імперії Габсбургів.

Криваві події 1914–1918 рр. викликали на цих територіях імперії піднесення національно-визвольного руху, який спирався на підтримку *Антанти*. *У Чехії сформувалися два центри боротьби* за здобуття суверенітету і національної незалежності.

Центри національно-визвольного руху в Чехії

Чехословацька національна рада	Національний комітет
Заснована в Парижі у 1916 р. Лідери — Т. Масарик, Е. Бенеш, М. Штефанік. Визнана Францією, Великою Британією і США як орган, що мав право формувати майбутній уряд країни	Організований у липні 1918 р. в Празі. До його складу увійшли представники всіх чеських політичних партій. Голова комітету К. Крамарж — лідер Національно-демократичної партії. Мета — створення суверенної Чехословацької держави

Національний комітет у Празі прагнув зміцнити свою соціальну базу і посилити свій вплив на широкі верстви суспільства. Для цього у вересні 1918 р. було створено *Соціалістичну раду*, до складу якої увійшли соціал-демократи і соціалісти. Незабаром *Національний комітет* створили і в *Словаччині*.

28 жовтня 1918 р., коли стало відомо, що австро-угорський уряд погодився прийняти запропоновані президентом *США В. Вільсоном* умови миру, Національний комітет, перетворений у *Національну раду*, оголосив про утворення *Чеської держави*.

30 жовтня *Національна рада Словаччини* (також перетворена з Національного комітету Словаччини) заявила про відокремлення *Словаччини від Угорщини* і про приєднання її до *Чехії*. *Так розпочалась історія Чехословаччини*. 14 листопада Національні збори, сформовані шляхом розширення Національних рад Чехії і Словаччини, проголосили Чехословаччину республікою.

Перший уряд республіки сформував лідер *Національно-демократичної партії К. Крамарж*. Президентом республіки обрали *Т. Масарика*.

На території Словаччини в 1919 р. за активної допомоги угорської Червоної Армії створено *Словацьку Радянську Республіку* на російський взірець. Немаючи підтримки, це штучне утворення проіснувало менше місяця.

Чехословаччина у 1920-1930-х рр

20 лютого 1920 р. Національні збори ухвалили *Конституцію Чехословацької Республіки*. З прийняттям конституції *завершилося утворення Чехословацької Республіки*. Остаточні кордони Чехословаччини визначили в 1919–1920 рр. Версальським, Сен-Жерменським, Тріанонським мирними договорами. До складу

Чехословацької держави ввійшли *Чехія, Моравія, частина Сілезії, Словаччина і Закарпаття*. За Конституцією 1920 р. Чехословаччина була унітарною державою.

Мюнхенська угода 1938 р. – підписана в Мюнхені 30 вересня 1938 р. прем'єр-міністром Британії Невілом Чемберленом, прем'єр-міністром Французької республіки Едуаром Даладьє, райхсканцлером Третього Райху Адольфом Гітлером та прем'єр-міністром Королівства Італія Беніто Муссоліні.

Основний зміст угоди:

1. Судетська область відділяється від Чехословаччини й передається Третьому Рейху з 1 по 10 жовтня;
2. все майно, в тому числі зброя, укріплення, особисті речі, худоба, меблі громадян, має залишатися на місці;
3. Чехословаччина повинна задовольнити територіальні претензії Польської республіки та Королівства Угорщина.

ПІДРУЧНИК: Щупак І.Я. Всесвітня історія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти/ І.Я. Щупак. – К.: УОВЦ «Оріон», 2018. – 208с.

Домашнє завдання:

1. Параграф 17 опрацювати
2. Законспекуйте матеріал уроку 18 та виконайте тест за посиланням <https://naurok.com.ua/test/join?gamecode=6452586> **ОБОВ'ЯЗКОВО** вкажіть Прізвище, ім'я та групу!!!

Виконані завдання надсилати
на електронну пошту: natasha_poltavets@ukr.net